# EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

**(2022. gada 16. februāris)**

**par priekšlikumu direktīvai un regulai par to, kā nepieļaut finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai**

**(CON/2022/5)**

(2022/C 210/06)

## Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2021. gada 8., 14. un 20. oktobrī saņēma attiecīgi Eiropas Parlamenta un Padomes lūgumus sniegt atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai ([1]) (turpmāk – "AMLR1"), un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par mehānismiem, kas dalībvalstīm jāievieš, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko atceļ Direktīvu (ES) 2015/849 ([2]) (turpmāk – "AMLD6").

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktu un 282. panta 5. punktu, jo ierosinātajā regulā un direktīvā ir noteikumi, kas ietekmē Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) pamatuzdevumu īstenot Savienības monetāro politiku saskaņā ar Līguma 127. panta 2. punkta pirmo ievilkumu, ECBS pamatuzdevumu veicināt maksājumu sistēmu vienmērīgu darbību saskaņā ar Līguma 127. panta 2. punkta ceturto ievilkumu, ECB uzdevumus attiecībā uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību saskaņā ar Līguma 127. panta 6. punktu, euro banknošu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusu saskaņā ar Līguma 128. panta 1. punktu un ECBS ieguldījumu finanšu sistēmas stabilitātē saskaņā ar Līguma 127. panta 5. punktu. ECB Padome šo atzinumu pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

## Vispārīgi apsvērumi

### 1. Pārskats un ievadpiezīmes

1.1. Šis atzinums attiecas uz AMLR1 un AMLD6, kas ir daļa no četru tiesību aktu priekšlikumu kopuma, ko Eiropas Komisija publicēja 2021. gada 20. jūlijā, lai stiprinātu Savienības noteikumus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu (NILLN) un terorisma finansēšanas apkarošanu (TFN) (NILL/TFN). Atsevišķi ECB atzinumi attiecas uz pārējiem diviem tiesību aktu priekšlikumiem: a) priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Iestādi nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanai un groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) 1094/2010, (ES) 1095/2010 ([3]) (turpmāk – "AMLAR"), un b) priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par līdzekļu un konkrētu kriptoaktīvu pārvedumiem pievienoto informāciju (pārstrādāta redakcija) ([4]).

([1]) COM(2021) 420 final.
([2]) COM(2021) 423 final.
([3]) COM(2021) 421 final.
([4]) COM(2021) 422 final.

1.2. ECB atzinīgi vērtē šo iniciatīvu. Saskaņā ar iepriekšējiem ECB atzinumiem par tiesību aktu priekšlikumiem saistībā ar NILL/TFN ([5]) ECB stingri atbalsta Savienības režīmu, kas nodrošina, ka dalībvalstīm, Savienības iestādēm un struktūrām, kā arī atbildīgajiem subjektiem Savienībā ir efektīvi instrumenti, lai apkarotu Savienības finanšu sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai (NILL) un teroristu finansēšanai (TF).

1.3. Savienības NILL/TFN regulējums ietekmē uzdevumus, ko ECB veic kredītiestāžu prudenciālās uzraudzības jomā saskaņā ar Līguma 127. panta 6. punktu un Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2013 ([6]), kā arī Līguma 127. panta 2. punktā noteiktos uzdevumus, kas ietilpst tās centrālo banku jomas pilnvarās. Tas uz ECB attiecas arī no institucionālā viedokļa.

1.4. Pirmkārt, ECB nav uzticēts uzdevums uzraudzīt kredītiestādes saistībā ar to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu NILL vai TF mērķiem. Tas izslēgts ar Līguma 127. panta 6. punktu, kas skaidri ierobežo uzdevumus, kurus var uzticēt ECB, attiecinot tos tikai uz prudenciālās uzraudzības uzdevumiem. Tomēr ir svarīgi ņemt vērā NILL/TFN uzraudzības rezultātus saistībā ar ECB prudenciālās uzraudzības uzdevumu izpildi. Konkrētāk, risks, ka finanšu sistēma tiks izmantota noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai un terorisma finansēšanai, ir būtisks ECB prudenciālās uzraudzības lēmumiem par būtiskas līdzdalības iegūšanu uzraudzītajās iestādēs, atļauju piešķiršanu un atsaukšanu kredītiestādēm un piemērotības novērtējumiem attiecībā uz uzraudzīto iestāžu esošajiem vai potenciālajiem vadītājiem, kā arī ikdienas uzraudzībai saistībā ar uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesu. Nopietni NILL/TFN prasību pārkāpumi var negatīvi ietekmēt kredītiestādes reputāciju un tādējādi apdraudēt tās dzīvotspēju. Šādu pārkāpumu rezultātā uzraudzītajām struktūrām un to darbiniekiem var tikt piemērotas arī ievērojamas administratīvas sankcijas vai krimināsodi. Atsevišķos gadījumos nopietni NILL/TFN prasību pārkāpumi var tieši izraisīt nepieciešamību atsaukt kredītiestādes atļauju. Tādēļ būtiska ir efektīva NILL/TFN uzraudzība, kā arī informācijas apmaiņa starp prudenciālajām un NILL/TFN uzraudzības iestādēm ([7]). Pēdējo gadu grozījumi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/849 ([8]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/36/ES ([9]), kā arī Eiropas uzraudzības iestāžu darbs ir ļāvuši izveidot procesus, lai atvieglotu šo informācijas apmaiņu, kas kļuvusi par neatņemamu ECB darba daļu saistībā ar kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību.

1.5. Turklāt ECB, veicot tirgus operācijas saskaņā ar savām centrālās bankas pilnvarām, var rīkoties kā partneris vairākiem atbildīgajiem subjektiem. Tāpēc uz ECB attiecas klientu padziļinātas izpētes procedūras, kas atbildīgajiem subjektiem jāveic attiecībā uz saviem klientiem saskaņā ar piemērojamo NILL/TFN regulējumu.

([5]) Sk. Eiropas Centrālās bankas 2005. gada 4. februāra atzinumu CON/2005/2 pēc Eiropas Savienības Padomes lūguma par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai, tostarp teroristu finansēšanai (COM(2004) 448 final) (OV C 40, 17.2.2005., 9. lpp.), Eiropas Centrālās bankas 2013. gada 17. maija atzinumu CON/2013/32 par priekšlikumu direktīvai par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai, un par priekšlikumu regulai par līdzekļu pārskaitījumiem pievienoto informāciju (OV C 166, 12.6.2013., 2. lpp.), Eiropas Centrālās bankas Atzinums CON/2016/49 (2016. gada 12. oktobris) par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvu 2009/101/EK (OV C 459, 9.12.2016., 3. lpp.), un Eiropas Centrālās bankas 2018. gada 7. decembra Atzinums CON/2018/55 par grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), un saistītos tiesību aktus (OV C 37, 30.1.2019., 1. lpp.). Visi ECB atzinumi pieejami EUR-Lex.

([6]) Padomes Regula (ES) Nr. 1024/2013 (2013. gada 15. oktobris), ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādnēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.).

([7]) Sk. Atzinuma CON/2018/55 1.2. punktu.

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Direktīva (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015., 73. lpp.).

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

**Īpaši apsvērumi**

2. **Atbildīgo subjektu definīcija**

2.1. AMLR1 ([10]) iekļauts atbildīgo subjektu saraksts AMLR1, AMLD6 un AMLAR vajadzībām. Saskaņā ar iepriekšējām NILLN direktīvām ([11]) atbildīgo subjektu sarakstā nav iekļautas centrālās bankas. ECB norāda, ka centrālās bankas neietilpst nevienā no AMLR1 atbildīgo subjektu kategorijām, piemēram, kredītiestādes vai finanšu iestādes, jo šos terminus izmanto atsevišķi no centrālajām bankām Līgumā un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtos ("ECBS Statūti"). Turklāt Savienības tiesību aktos, kas reglamentē kredītiestāžu un citu finanšu tirgus dalībnieku darbību, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 575/2013 ([12]), Direktīvā 2013/36/ES, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/65/ES ([13]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/2366 ([14]), ietverti skaidri noteikumi, kas precizē, ka centrālās bankas neietilpst to darbības jomā. Tā kā Savienības NILL/TFN regulējums ar AMLR1 palīdzību turpmāk tiks noteikts regulā, kas būs tieši piemērojama visās dalībvalstīs, varētu būt lietderīgi, ja šo izpratni par ECBS centrālo banku statusu apstiprinātu abi likumdevēji, jo īpaši attiecībā uz uzdevumiem, ko ECBS centrālās bankas veic saskaņā ar Līgumiem. Attiecībā uz papildu darbībām, ko var veikt dažas ECBS nacionālās centrālās bankas (NCB), ECB saprot, ka tad, ja dalībvalstis uzskata, ka uz konkrētām darbībām, ko veic dažas NCB, piemēram, nodrošinot norēķinu kontus saviem darbiniekiem, būtu jāattiecina prasības, kas noteiktas AMLR1 vai to attiecīga apakšgrupa, tās saglabās iespēju to panākt ar nacionālajiem tiesību aktiem.

3. **Prudenciālās uzraudzības aspekti**

3.1. *Definīcijas*

3.1.1. AMLR1 jēdziens "uzraudzības iestāde" definēts kā struktūra, kurai uzticēti pienākumi, lai nodrošinātu, ka atbildīgie subjekti ievēro AMLR1 prasības ([15]). Tajā definēts arī jēdziens "kompetentā iestāde", kas cita starpā ietver publisku iestādi, kurai noteikta atbildība par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu finansēšanas novēršanu ([16]). Daži prudenciālās uzraudzības uzdevumi ietver ar NILL/TFN saistītus elementus, kuros tomēr prudenciālajām uzraudzības iestādēm, tostarp ECB, jāpaļaujas uz NILL/TF risku novērtējumiem, NILL/TFN prasību pārkāpumu konstatēšanu vai NILL/TFN uzraudzības iestāžu sniegto citu informāciju. Attiecīgi AMLAR ([17]) gan iestādes, kas atbild par prudenciālo uzraudzību saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES, gan ECB, tai veicot savus uzdevumus saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1024/2013, klasificē kā "iestādes, kas nav NILL/TFN iestādes". Tāpēc ECB saprot, ka ne termins "uzraudzības iestāde", ne termins "kompetentā iestāde" AMLR1 nav paredzēts, lai ietvertu ECB vai citas prudenciālās uzraudzības iestādes.

([10]) Sk. AMLR1 3. pantu.

([11]) Padomes Direktīva 91/308/EEK (1991. gada 10. jūnijs) par to, kā novērst finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai (OV L 166, 28.6.1991., 77. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/97/EK (2001. gada 4. decembris), ar ko groza Padomes Direktīvu 91/308/EEK par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai (OV L 344, 28.12.2001., 76. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/60/EK (2005. gada 26. oktobris) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai (OV L 309, 25.11.2005., 15. lpp.), Direktīva (ES) 2015/849 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/843 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvas 2009/138/EK un 2013/36/ES (OV L 156, 19.6.2018., 43. lpp.).

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.06.2013., 1. lpp.).

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp.).

([15]) Sk. AMLR1 2. panta 32) punktu.

([16]) Sk. AMLR1 2. panta 31) punktu.

([17]) Sk. AMLAR 2. panta 1. punkta 5) apakšpunktu.

3.2. *Atbilstības nodrošināšanas funkcija atbildīgajos subjektos*

3.2.1. AMLR1 ([18]) definē divas augstākā līmeņa vadītāju kategorijas, kas atbild par atbildīgo subjektu atbilstību NILL/TFN prasībām: "atbilstības vadītājs" un "atbilstības amatpersona". Atbilstības vadītājam jābūt atbildīgā subjekta valdes (vai līdzvērtīgas pārvaldes struktūras) izpildloceklim un jābūt atbildīgam par atbildīgā subjekta politikas nostādņu, kontroles pasākumu un procedūru īstenošanu, lai nodrošinātu atbilstību AMLR1, kā arī par informācijas saņemšanu par nozīmīgiem vai būtiskiem trūkumiem šādās politikas nostādnēs, kontroles pasākumos un procedūrās. Šajā noteikumā sīkāk izklāstīts noteikums, kas pašlaik noteikts Direktīvā (ES) 2015/849 ([19]) un kurā ietverts termins "valde". Jaunais noteikums ierosināts AMLR1 ietvaros, kura kā regula netiks transponēts nacionālajos tiesību aktos, izmantojot attiecīgos terminus, kas ir spēkā šajos tiesību aktos. Tādēļ tiek ierosināts izmantot vispārīgāku terminu "vadības struktūra", nevis formulējumu "valde vai, ja nav valdes, līdzvērtīga pārvaldes struktūra". Termins "vadības struktūra" lietots vairākos Savienības tiesību aktos, kas reglamentē kredītiestāžu un finanšu iestāžu darbību, piemēram, Direktīvā 2013/36/ES, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/138/EK ([20]) (kurā ietverts termins "administratīva, vadības vai uzraudzības struktūra"), Direktīvā 2014/65/ES un Regulā (ES) Nr. 600/2014 ([21]), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1132 ([22]) (kurā visbiežāk izmanto terminu "administratīva vai vadības struktūra"). Tāpēc AMLR1 varētu grozīt, lai noteiktu, ka atbilstības vadītājam vajadzētu būt "vadības struktūras" izpildloceklim.

3.2.2. AMLR1 paredz, ka atbilstības vadītājam regulāri jāziņo valdei vai līdzvērtīgai pārvaldes struktūrai. Mātesuzņēmumos šī persona ir atbildīga arī par grupas mēroga politikas nostādņu, kontroles pasākumu un procedūru pārraudzību. Attiecībā uz kredītiestādēm vadības struktūra kolektīvi pieņem lēmumus un cita starpā atbild par stratēģiju un politikas nostādņu apstiprināšanu un pārskatīšanu, lai uzņemtos, pārvaldītu, uzraudzītu un mazinātu riskus, kam iestāde ir vai varētu būt pakļauta ([23]). Tāpēc AMLR1 būtu jāprecizē, ka atbilstības vadītāja iecelšana neietekmē vadības struktūras kolektīvo atbildību saskaņā ar citiem Savienības tiesību aktiem.

3.2.3. AMLR1 ([24]) prasa, ka atbilstības amatpersonu ieceļ uzraudzītās iestādes valde vai pārvaldes struktūra, un tai jābūt atbildīgai par atbildīgā subjekta NILL/TFN politikas nostādņu ikdienas izpildi, kā arī par ziņošanu finanšu izlūkošanas vienībai par aizdomīgiem darījumiem. Atbilstības amatpersona būs atbildīgā subjekta augstākās vadības loceklis ([25]). ECB saprot, ka kredītiestādēs atbilstības amatpersona un atbilstības vadītājs būs daļa no iekšējās kontroles funkcijām, kuras būs jāveic saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES, kas interpretēta, ņemot vērā piemērojamās Eiropas Banku iestādes (EBI) pamatnostādnes ([26]). Tas cita starpā nozīmē atbilstības vadītāja un atbilstības amatpersonas neatkarību, ierobežojumus to funkciju apvienošanai ar citām funkcijām kredītiestādē, pietiekamus resursus to funkciju veikšanai un piekļuvi vadības struktūrai.

3.2.4. AMLR1 arī noteikts, ka attiecībā uz atbildīgajiem subjektiem, kuriem saskaņā ar citiem Savienības tiesību aktiem tiek veiktas to augstākās vadības pārbaudes, jāpārbauda, vai atbilstības amatpersonas atbilst minētajām prasībām. ECB saprot, ka šis noteikums attiecas tikai uz citos Savienības aktos noteiktajām prasībām un nenosaka nekādas papildu prasības atbilstības amatpersonas vai atbilstības vadītāja piemērotības pārbaudei. Tas nozīmē, ka tikai tad, ja citos Savienības aktos jau prasīts, lai atbilstības amatpersonai vai atbilstības vadītājam tiktu veikta piemērotības pārbaude, minētā pārbaude tiks veikta saskaņā ar minētajiem citiem Savienības tiesību aktiem. Būtu ieteicams precizēt vairākus praktiskus noteikumus situācijās, kurās atbilstības amatpersonas vai atbilstības vadītāja piemērotības pārbaudi veic iestāde, kas nav NILL/TFN uzraudzības iestāde. Pirmkārt, būtu jānodrošina, ka šādā

([18]) Sk. AMLR1 9. pantu.
([19]) Sk. Direktīvas (ES) 2015/849 46. panta 4. punktu.
([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II) (OV L 335, 17.12.2009., 1. lpp.).
([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 600/2014 (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 84. lpp.).
([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1132 (2017. gada 14. jūnijs) attiecībā uz sabiedrību tiesību dažiem aspektiem (OV L 169, 30.6.2017., 46. lpp.).
([23]) Sk. Direktīvas 2013/36/ES 76. panta 1. punktu.
([24]) Sk. AMLR1 9. panta 3. punktu.
([25]) Kā definēts AMLR1 2. panta 28) punktā.
([26]) Sk. jo īpaši EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES (EBA/GL/2021/05). Pieejamas EBI interneta vietnē.

situācijā attiecīgās NILL/TFN uzraudzības iestādes sniedz šai iestādei jebkādu nepieciešamo informāciju savas uzraudzības kompetences ietvaros un vajadzības gadījumā sadarbojas ar citām NILL/TFN iestādēm. Piemēram, ja prudenciālās uzraudzības iestādēm uzdots veikt atbilstības amatpersonas vai atbilstības vadītāja piemērotības novērtējumu, tās parasti spēj novērtēt dažus piemērotības kritērijus, piemēram, attiecīgās personas reputāciju, godīgumu un integritāti. Tomēr attiecībā uz citiem kritērijiem, piemēram, to, vai personai ir pietiekamas zināšanas, prasmes un pieredze, lai pildītu atbilstības amatpersonas vai atbilstības vadītāja funkcijas, speciālās zināšanas un nepieciešamā informācija būtu NILL/TFN uzraudzības iestādēm. Otrkārt, ņemot vērā NILL/TFN uzraudzības iestāžu ieguldījuma nozīmīgumu piemērotības pārbaudē un atbilstības vadītāju un atbilstības amatpersonu nozīmi AMLR1 noteiktajās ([27]) NILL/TFN uzraudzības iestāžu pilnvarās, NILL/TFN uzraudzības iestādēm vajadzētu būt iespējai liegt personai, kuru tās neuzskata par tādu, kam ir nepieciešamās zināšanas, prasmes un pieredze, pildīt atbilstības vadītāja vai atbilstības amatpersonas funkcijas, pat ja vispārējo piemērotības pārbaudi veic cita iestāde. Tomēr, tā kā ieceltās personas var iecelt vairāku funkciju veikšanai atbildīgajā subjektā, būtu jānodrošina, ka NILL/TFN uzraudzības iestādes negatīvā nostāja attiecībā uz atbilstības vadītāja vai atbilstības amatpersonas funkcijām neietekmē par vispārējo piemērotības pārbaudi atbildīgās iestādes iespēju pieņemt pozitīvu lēmumu attiecībā uz citām iecelto personu funkcijām. Šajā nolūkā būtu arī jāprecizē, ka atbilstības vadītāja uzdevumi, kas minēti AMLR1 ([28]), attiecas tikai uz atbilstības AMLR1 nodrošināšanu. Treškārt, tā kā piemērotības novērtējumiem noteikti stingri termiņi, būtu jāprecizē, ka NILL/TFN uzraudzības iestādes ieguldījums vispārējā piemērotības pārbaudē jāsniedz pienācīgā laikā. Šajā sakarā tiek arī ierosināts ņemt vērā situācijas, kurās NILL/TFN uzraudzības iestāde nesniedz novērtējumu noteiktajā termiņā. Ceturtkārt, tā kā iestāde, kas atbild par vispārējo piemērotības pārbaudi, pilnībā paļausies uz NILL/TFN uzraudzības iestādes ieguldījumu attiecībā uz ieceltās personas zināšanām, prasmēm un pieredzi, tiek ierosināts, ka NILL/TFN uzraudzības iestāžu novērtējumam būtu jākļūst par daļu no tās iestādes lēmuma, kura veic vispārējo piemērotības pārbaudi. Piektkārt, tiek arī ieteikts NILL/TFN sadarbības pamatnostādnēs, kas paredzētas AMLD6 ([29]), iekļaut arī praktisku kārtību tam, kā NILL/TFN uzraudzības iestādes sadarbosies ar ECB un nacionālajām kompetentajām iestādēm, kā noteikts Regulā (ES) Nr. 1024/2013, atbilstības vadītāju un atbilstības amatpersonu piemērotības pārbaudēs, un noteikt konkrētus termiņus, kuros NILL/TFN uzraudzības iestādes sniedz ieguldījumu piemērotības pārbaudēs.

3.3. *NILL/TFN uzraudzības iestāžu pilnvaras piemērot administratīvas sankcijas un pasākumus*

3.3.1. AMLD6 definēts plašs administratīvo sankciju un pasākumu klāsts, kas pieejami NILL/TFN uzraudzības iestādēm ([30]) un kas dažās situācijās var sakrist vai traucēt citu uzraudzības iestāžu, tostarp ECB, piemērotajām sankcijām un pasākumiem, tai veicot savus uzdevumus saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1024/2013. Šā iemesla dēļ tiek ierosināts izveidot atbilstīgu koordinācijas mehānismu starp NILL/TFN uzraudzības iestādēm un citām attiecīgajām iestādēm, tostarp prudenciālās uzraudzības iestādēm. Šāda kārtība varētu palīdzēt iestādēm plānot un īstenot sankcijas un pasākumus un novērst jebkādus neparedzētus konfliktus to ietekmes ziņā. Ilgtermiņā būs svarīgi sīkāk precizēt koordinācijas procesu praktiskos aspektus, izmantojot pamatnostādnes (vai citu reglamentējošu dokumentu), lai nodrošinātu, ka attiecīgās iestādes var veikt vajadzīgās darbības termiņos, kas bieži vien ir īsi un ir skaidri noteikti tiesību aktos. Tas attiecas arī uz sadarbību saistībā ar piemērotības novērtējumiem (sk. 3.2.4. punktu). Turklāt, ja NILL/TFN un prudenciālās uzraudzības iestādēm piešķirtas tādas pašas vai līdzīgas uzraudzības pilnvaras, pamatnostādnēm būtu jānodrošina, ka katrā gadījumā pilnvaras īsteno iestāde, kas šajā konkrētajā gadījumā vislabāk spēj tās piemērot. Tā kā šādu pamatnostādņu izstrādei var būt nepieciešama sadarbība starp Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas un terorisma finansēšanas novēršanas iestādi un EBI (un, iespējams, arī Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi un Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi), ECB atsevišķā atzinumā par AMLAR ierosinājusi īpašus noteikumus, kas atvieglo minēto iestāžu sadarbību regulatīvo dokumentu izstrādē.

([27]) Sk. AMLR1 2. panta 32) punktu.
([28]) Sk. AMLR1 9. panta 1. un 2. punktu.
([29]) Sk. AMLD6 52. panta a) punktu.
([30]) Sk. AMLD6 39.–41. pantu.

3.3.2. AMLD6 NILL/TFN uzraudzības iestādēm ierosinātās pilnvaras ietver arī pilnvaras atsaukt vai apturēt atbildīgo subjektu atļaujas un noteikt pagaidu aizliegumu jebkurai personai, kas pilda atbildīgā subjekta vadības pienākumus, pildīt vadības funkcijas atbildīgajos subjektos ([31]). Tomēr daudzos gadījumos iestāde, kas ir kompetenta piešķirt un atsaukt atļaujas dažāda veida atbildīgajiem subjektiem vai pieņemt lēmumus par to vadības struktūru locekļu vai personu, kas pilda pamatfunkcijas, piemērotību, atšķiras no NILL/TFN uzraudzības iestādes. Turklāt kompetenci piešķirt un atsaukt atļaujas vai pieņemt lēmumus par piemērotību var reglamentēt tiesību akti, kas nav NILL/TFN tiesību akti. Piemēram, atļauju piešķiršanu kredītiestādēm Savienībā galvenokārt reglamentē Direktīva 2013/36/ES, un attiecībā uz kredītiestādēm, kas iedibinātas dalībvalstīs, kuras piedalās vienotajā uzraudzības mehānismā, ekskluzīva kompetence piešķirt un atsaukt atļaujas piešķirta ECB. Turklāt šādi tiesību akti var neparedzēt iespēju apturēt atļauju, kā tas ir, piemēram, Direktīvā 2013/36/ES. ECB norāda, ka šie noteikumi pašlaik ietverti Direktīvā (ES) 2015/849 un ka attiecībā uz dažiem atbildīgajiem subjektiem NILL/TFN uzraudzības iestādes var būt pilnvarotas piešķirt un atsaukt atļaujas. Tomēr, lai atspoguļotu to, ka dažās situācijās ekskluzīvās pilnvaras atsaukt atbildīgo subjektu atļaujas īsteno iestādes, kas nav NILL/TFN uzraudzības iestādes, un lai izvairītos no uzraudzības pilnvaru dublēšanās citās situācijās, būtu jāprecizē, ka gadījumos, kuros pilnvaras atsaukt atļauju vai veikt citu darbību attiecībā uz atbildīgā subjekta atļauju ir citai iestādei, NILL/TFN uzraudzības iestādēm ir tikai iespēja ierosināt atsaukšanu vai citu darbību attiecībā uz atļauju iestādei, kas ir kompetenta veikt šādu darbību. Līdzīgi gadījumos, kuros lēmumi par vadības struktūras locekļu vai pamatfunkciju veicēju piemērotību ir citas iestādes kompetencē, AMLD6 būtu jāprecizē, ka NILL/TFN uzraudzības iestādēm ir pilnvaras ierosināt lēmuma pieņemšanu iestādei, kas ir kompetenta veikt šādu darbību. Šis formulējums būtu arī ciešāk saskaņots ar formulējumu, ko Komisija ierosinājusi AMLAR ([32]).

3.3.3. AMLD6 noteikts, ka administratīvus pasākumus, kas nav sankcijas, var piemērot attiecībā uz konstatētiem pārkāpumiem, kurus neuzskata par pietiekami nopietniem, lai par tiem piemērotu administratīvu sankciju ([33]). Tomēr dažiem no AMLD6 uzskaitītajiem administratīvajiem pasākumiem attiecībā uz atbildīgo subjektu var būt smagāka ietekme nekā administratīvajām sankcijām. Administratīvo pasākumu, kas nav sankcijas, ierobežošana attiecībā uz mazāk nopietniem pārkāpumiem varētu ierobežot NILL/TFN iestāžu izvēli izvēlēties vispiemērotāko uzraudzības reakciju uz AMLR1 prasību pārkāpumiem. Tādēļ tiek ierosināts svītrot šo formulējumu no AMLD6. Varētu apsvērt arī iespēju saskaņot formulējumus AMLD6 41. panta 1. punktā un AMLAR 20. panta 1. punktā. Lai gan pirmais noteikums paredz, ka NILL/TFN uzraudzības iestādēm jābūt tajā uzskaitītajām pilnvarām, kad tās konstatē AMLR1 pārkāpumus, otrais noteikums ir plašāks un paredz, ka AMLA būs uzraudzības pilnvaras arī iespējamu AMLR1 pārkāpumu gadījumos un situācijās, kurās izraudzītā atbildīgā subjekta īstenotie pasākumi nenodrošina pareizu tā risku pārvaldību. Kad šie noteikumi tiks saskaņoti, būtu papildus jānodrošina, ka gadījumos, kuros AMLD6 un AMLAR sasaista uzraudzības pilnvaras ar trūkumiem atbildīgo subjektu risku pārvaldībā, precizēts, ka tas attiecas tikai uz NILL/TF riskiem, nevis citiem riskiem, lai līdz minimumam samazinātu iespējamos konfliktus ar prudenciālajiem tiesību aktiem.

3.4. *Sadarbība un informācijas apmaiņa starp iestādēm*

3.4.1. AMLD6 nosaka kredītiestāžu un finanšu iestāžu NILL/TFN uzraudzības iestāžu (turpmāk kopā "finanšu NILL/TFN uzraudzības iestādes") pienākumu ievērot dienesta noslēpumu, ieviešot atbrīvojumus gadījumos, kuros finanšu NILL/TFN uzraudzības iestādēm būs atļauts sniegt konfidenciālu informāciju citām iestādēm ([34]). Šķiet, ka ar šiem noteikumiem nav atļauta konfidenciālas informācijas apmaiņa ar dažādu veidu iestādēm, lai gan šāda apmaiņa praksē varētu būt nepieciešama. Piemēram, lai gan AMLD6 paredz, ka NILL/TFN uzraudzības iestādēm jāsadarbojas ar kompetentajām iestādēm ([35]) un nodokļu iestādēm ([36]), atļauja sniegt konfidenciālu informāciju šīm iestādēm,

([31]) Sk. AMLD6 41. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktu.

([32]) Sk. AMLAR 20. panta 2. punkta i) apakšpunktu, kurā noteikts, ka Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iestādei ir pilnvaras "ierosināt iestādei, kas piešķīrusi šādu licenci, atsaukt atlasītā atbildīgā subjekta licenci".

([33]) Sk. AMLD6 41. panta 1. punktu.

([34]) Sk. jo īpaši AMLD6 50. un 51. pantu.

([35]) Termins "kompetentās iestādes" definēts AMLR1 2. panta 31. punktā un ietver a) finanšu izlūkošanas vienību; b) NILL/TFN uzraudzības iestādi, kas ir publiska struktūra, vai valsts iestāde, kas pārrauga pašregulējuma struktūras; c) publiska iestāde, kuras uzdevums ir izmeklēt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, tās predikatīvos nodarījumus vai teroristu finansēšanu vai saukt pie atbildības par tiem, vai kuras uzdevums ir izsekot, arestēt vai iesaldēt un konfiscēt noziedzīgi iegūtus līdzekļus; d) publiska iestāde, kas ir atbildīga par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu finansēšanas apkarošanu.

([36]) Sk. AMLD6 45. pantu.

šķiet, ir atkarīga no tā, vai dalībvalstis izvēlas atļaut šādu apmaiņu ([37]). Lai paplašinātu sarakstu ar atbrīvojumiem no vispārējās dienesta noslēpuma prasības saskaņā ar AMLD6 ([38]), varētu veikt NILL/TFN uzraudzības iestāžu apsekojumu, lai apzinātu to iestāžu veidus, ar kurām tās praksē apmainās ar konfidenciālu informāciju (vai tām ir jāapmainās ar to). Turklāt varētu apsvērt iespējamo mijiedarbību ar citām iestādēm saskaņā ar ierosināto regulu par kriptoaktīvu tirgiem ([39]) (turpmāk – "ierosinātā MiCA regula"). Turklāt šķiet, ka AMLD6 nav noteikta dienesta noslēpuma prasība atbildīgo subjektu, kas nav kredītiestādes vai finanšu iestādes, NILL/TFN uzraudzības iestādēm (turpmāk kopā – "nefinanšu NILL/TFN uzraudzības iestādes"). Nav skaidrs, vai šādā situācijā finanšu un nefinanšu NILL/TFN uzraudzības iestādes var efektīvi sadarboties savā starpā un ar citām iestādēm.

3.4.2. AMLD6 paredz, ka informācijas apmaiņai starp prudenciālās uzraudzības un finanšu NILL/TFN uzraudzības iestādēm jāpiemēro dienesta noslēpuma prasības, kas izklāstītas AMLD6 ([40]). Tā kā dienesta noslēpuma režīmu, kas attiecas uz prudenciālās uzraudzības iestādēm, reglamentē citi Savienības tiesību akti, piemēram, Direktīva 2013/36/ES attiecībā uz kredītiestāžu prudenciālās uzraudzības iestādēm, tiek ierosināts grozīt attiecīgos AMLD6 noteikumus, lai tie attiektos arī uz līdzvērtīgām dienesta noslēpuma prasībām. Turklāt tiek ierosināts, ka šī prasība būtu jāpiemēro arī informācijas apmaiņai ar citām iestādēm, kas uzskaitītas AMLD6 ([41]), lai nodrošinātu konsekventu rīcību ar kopīgoto informāciju neatkarīgi no tā, kuras iestādes iesaistītas apmaiņā. Šie grozījumi būtu saderīgi ar risinājumu, kas ierosināts citos AMLD6 ([42]) noteikumos un ko likumdevēji pieņēmuši Direktīvā 2013/36/ES ([43]).

3.4.3. Šķiet, ka AMLD6 neļauj NILL/TFN uzraudzības iestādēm apmainīties ar informāciju ar centrālajām bankām ([44]). Informācija par to, ka NILL/TFN uzraudzības iestāde plāno kredītiestādei piemērot būtiskas administratīvas sankcijas ([45]) vai ierosināt atsaukt atļauju saskaņā ar AMLD6 ([46]), varētu būt svarīga informācija centrālajai bankai. Tiek ierosināts AMLD6 pievienot attiecīgu atļauju informācijas apmaiņai, vismaz attiecībā uz finanšu NILL/TFN uzraudzības iestādēm. Būtu arī jāprecizē, ka centrālās bankas var izmantot saņemto informāciju savu uzdevumu veikšanai.

3.4.4. Šķiet, ka AMLD6 neļauj nefinanšu NILL/TFN uzraudzības iestādēm apmainīties ar konfidenciālu informāciju ar kredītiestāžu un finanšu iestāžu prudenciālajām uzraudzības iestādēm. Šāda apmaiņa var būt pamatota, ja atbildīgie subjekti, kas nav kredītiestādes vai finanšu iestādes, piemēram, hipotēku vai patēriņa kredītu sniedzēji ([47]), ir daļa no grupas, kurā ietilpst arī kredītiestādes vai finanšu iestādes. Tādēļ tiek ierosināts pievienot šādu atļauju.

3.5. *Klienta padziļinātas izpētes veikšana situācijās, kurās tiek konstatēts, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga*

3.5.1. AMLR1 paredz, ka attiecībā uz kredītiestādēm klienta padziļinātas izpētes veikšana jāveic arī NILL/TFN uzraudzības iestāžu uzraudzībā brīdī, kad saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES ([48]) konstatēts, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, vai kad noguldījumi nav pieejami saskaņā ar Eiropas Parlamenta

([37]) Sk. AMLD6 51. panta 2. punktu.
([38]) Sk. AMLD6 V nodaļu.
([39]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par kriptoaktīvu tirgiem un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 (COM (2020) 593 final).
([40]) Sk. AMLD6 50. panta 2. punkta pēdējo daļu.
([41]) Sk. AMLD6 50. panta 2. punktu.
([42]) Sk. AMLD6 51. panta 1. un 2. punktu.
([43]) Sk., piemēram, Direktīvas 2013/36/ES 56. pantu.
([44]) Sk. AMLD6 50. un 51. pantu.
([45]) Sk. AMLD6 40. pantu.
([46]) Sk. AMLD6 41. panta 1. punkta e) apakšpunktu.
([47]) Sk. AMLR1 3. panta 3. punkta k) apakšpunktu.
([48]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp.).

un Padomes Direktīvu 2014/49/ES ([49]). Šādos gadījumos uzraudzības iestādes lemj par šādas klienta padziļinātas izpētes intensitāti un apjomu, ņemot vērā kredītiestādes īpašos apstākļus ([50]). Šāda uzdevuma veikšana attiecībā uz visiem iestādes klientiem vai būtisku to daļu var būt salīdzinoši apgrūtinoša un prasīt ievērojamu laiku, jo īpaši, ja kredītiestāde nav apkopojusi attiecīgo informāciju no saviem klientiem. Tādēļ tiek ierosināts precizēt, ka šāda klientu padziļināta izpēte būtu jāveic tikai tad, ja tas ir nepieciešams.

4. **Ierobežojums maksājumiem skaidrā naudā**

4.1. AMLR1 ievieš aizliegumu personām, kas tirgojas ar precēm un sniedz pakalpojumus, pieņem vai veic maksājumus skaidrā naudā, kas pārsniedz 10 000 EUR vai līdzvērtīgu summu citās valūtās. Tā arī ļauj dalībvalstīm saglabāt zemākus ierobežojumus vai pēc apspriešanās ar ECB pieņemt zemākus ierobežojumus ([51]). Pieņemot šo noteikumu, tiks izslēgta euro banknošu izmantošana patērētāju un uzņēmumu darījumos un darījumos starp uzņēmumiem, kas pārsniedz norādīto robežvērtību.

4.2. Saskaņā ar Līgumu ECB ir ekskluzīvas tiesības atļaut emitēt euro banknotes Eiropas Savienībā ([52]). Euro banknotes, ko emitējusi ECB un euro zonas NCB, ir vienīgās banknotes ar likumīga maksāšanas līdzekļa statusu euro zonā ([53]). Tādējādi vienīgā maksāšanas līdzekļa ar likumīga maksāšanas līdzekļa statusu izmantošana, kas paredzēta primārajos tiesību aktos, ar paredzēto aizliegumu tiktu padarīta nelikumīga, pārsniedzot norādīto slieksni. Savienības likumdevējam jāpārliecinās, ka šis aizliegums nepamatoti neskar pamattiesības uz īpašumu, kas paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantā ([54]). Šajā kontekstā ECB norāda, ka tiesības uz īpašumu nav neierobežotas tiesības, bet uz tām var attiekties ierobežojumi sabiedrības interesēs, kā arī tiesību aktos paredzētajos gadījumos un apstākļos. Iepriekšējos atzinumos ECB atzinusi, ka cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju ir sabiedrības interesēs ([55]). Ir svarīgi, lai šādi ierobežojumi būtu balstīti uz pierādījumiem un atbilstu proporcionalitātes principam, t. i., tie tiktu piemēroti leģitīma mērķa sasniegšanai un nepārsniegtu to, kas nepieciešams ([56]).

4.3. Jēdzienu "likumīgs maksāšanas līdzeklis" izskatījusi Eiropas Savienības Tiesa. Konkrētāk, Tiesa precizējusi, ka valūtas vienībā denominēta maksāšanas līdzekļa "likumīga maksāšanas līdzekļa" jēdziens nozīmē, ka šo maksāšanas līdzekli parasti nevar atteikt, nokārtojot parādu, kas denominēts tajā pašā valūtas vienībā, par pilnu tā nominālvērtību, kā rezultātā parāds tiek dzēsts ([57]). Precizējot jēdzienu "likumīgs maksāšanas līdzeklis" saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, Tiesa ņēma vērā Komisijas Ieteikumu 2010/191/ES ([58]), kurā sniegtas noderīgas norādes attiecīgo Savienības tiesību normu interpretācijai. Ieteikuma 2010/191/ES 1. punktā noteikts, ka, ja pastāv maksāšanas pienākums, euro banknošu un monētu likumīgajam maksāšanas līdzeklim būtu jāietver a) šo banknošu un monētu obligāta pieņemšana; b) to pieņemšana pilnā nominālvērtībā; un c) to spēja atbrīvot no maksājumu saistībām. Tiesa uzskata, ka no tā izriet, ka jēdziens "likumīgs maksāšanas līdzeklis" ietver tostarp pienākumu principā pieņemt euro denominētās banknotes un monētas maksājumu vajadzībām ([59]).

([49]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/49/ES (2014. gada 16. aprīlis) par noguldījumu garantiju sistēmām (OV L 173, 12.06.2014., 149. lpp.).
([50]) Sk. AMLR1 15. panta 4. punktu.
([51]) Sk. AMLR1 59. pantu.
([52]) Līguma 128. panta 1. punkta pirmais teikums un ECBS Statūtu 16. panta pirmais teikums.
([53]) Līguma 128. panta 1. punkta trešais teikums un ECBS Statūtu 16. panta trešais teikums.
([54]) Eiropas Savienības Pamattiesību harta (OV C 326, 26.10.2012., 391. lpp.).
([55]) Sk. Atzinumu CON/2014/37, Atzinumu CON/2017/18 un Atzinumu CON/2019/4.
([56]) Sk. Tiesas spriedums, 2021. gada 26. janvāris, *Hessischer Rundfunk*, apvienotās lietas C-422/19 un C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 69.–70. punkts.
([57]) Sk. Tiesas spriedums, 2021. gada 26. janvāris, *Hessischer Rundfunk*, apvienotās lietas C-422/19 un C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 46. punkts.
([58]) Komisijas Ieteikums 2010/191/ES (2010. gada 22. marts) par euro banknošu un monētu likumīga maksāšanas līdzekļa statusa darbības jomu un sekām (OV L 83, 30.3.2010., 70. lpp).
([59]) Sk. Tiesas spriedums, 2021. gada 26. janvāris, *Hessischer Rundfunk*, apvienotās lietas C-422/19 un C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 46.–49. punkts.

4.4. Tomēr Tiesa arī precizēja, ka likumīga maksāšanas līdzekļa statuss prasa tikai principā pieņemt euro denominētās banknotes kā maksāšanas līdzekli, nevis pieņemt tās absolūti. Jo īpaši euro banknošu likumīga maksāšanas līdzekļa statuss neliedz dalībvalstij, īstenojot savas pilnvaras, leģitīmu sabiedrības interešu apsvērumu dēļ ieviest atkāpi no vispārējā noteikuma par euro banknošu pieņemšanu maksājumu saistību izpildei, ievērojot konkrētus nosacījumus ([60]). Lai gan Tiesas nolēmums konkrētajā lietā attiecās uz dalībvalsts ieviestu pasākumu, ECB uzskata, ka tas pats pamatojums attiecas uz pasākumiem, ko Savienība ieviešot īstenojot savas pilnvaras.

4.5. Tiesas noteiktie nosacījumi euro banknošu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa ierobežošanai jo īpaši prasa, lai a) pasākuma mērķis vai sekas nebūtu tādu tiesību normu izveide, kas reglamentē euro banknošu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusu; b) ka tas juridiski vai faktiski neizraisa šo banknošu atcelšanu, it īpaši apšaubot iespēju parasti izpildīt maksāšanas pienākumu skaidrā naudā; c) ka tas pieņemts sabiedrības interešu dēļ; d) likumā paredzētais skaidras naudas maksājumu ierobežojums piemērots, lai sasniegtu izvirzīto vispārējo interešu mērķi; un e) ka tas nepārsniedz to, kas vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai ([61]).

4.6. ECB norāda, ka AMLR1 59. panta mērķis un sekas nav tādu tiesību normu noteikšana, kas reglamentē euro banknošu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusu. Turklāt, neraugoties uz to, ka šķiet, ka trūkst analīzes vai ietekmes novērtējuma, ECB atzinīgi vērtē to, ka robežvērtība attiecībā uz paredzēto aizliegumu veikt patērētāju un uzņēmumu darījumus un darījumus starp uzņēmumiem jānosaka pietiekami augsta, lai izvairītos no faktiskas ietekmes, kas noved pie euro banknošu atcelšanas. Euro banknošu de facto atcelšana cita starpā var notikt, ja robežvērtības tiktu noteiktas tik zemas, ka apdraudētu skaidras naudas kā vispārēja un vispārpieņemta maksāšanas līdzekļa ekonomisko dzīvotspēju un apdraudētu skaidrās naudas cikla darbību, galu galā ietekmējot arī darījumus, kas nesasniedz robežvērtību. Šajā kontekstā ECB atzīmē, ka skaidrajai naudai joprojām ir svarīga loma sabiedrībā un ka ECB un euro zonas NCB joprojām apņēmušās nodrošināt tās pastāvēšanu, plašu vispārēju pieejamību un izmantojamību kā maksāšanas līdzekli un vērtības uzkrāšanas līdzekli. Tāpēc šādi skaidras naudas maksājumu ierobežojumi un to mērķi Savienības un kompetentajām nacionālajām iestādēm būtu rūpīgi jāizskaidro plašai sabiedrībai, izmantojot piemērotus komunikācijas pasākumus, lai saglabātu sabiedrības uzticēšanos euro skaidrajai naudai kā derīgam, likumīgam un uzticamam maksāšanas līdzeklim. Ieteicams, lai šie komunikācijas pasākumi ietvertu arī apsvērumus par mazāk ierobežojošiem pasākumiem, piemēram, paziņošanas pienākumu attiecībā uz darījumiem, kas pārsniedz noteiktu robežvērtību, un to, kāpēc tie tika uzskatīti par mazāk efektīviem.

4.7. Spēja maksāt skaidrā naudā joprojām ir īpaši svarīga tiem, kuri dažādu leģitīmu iemeslu dēļ dod priekšroku skaidras naudas, nevis citu maksājumu instrumentu izmantošanai vai kuriem nav piekļuves banku sistēmai un elektroniskiem maksāšanas līdzekļiem. Nauda parasti ir arī noderīga un tiek novērtēta kā maksājumu instruments, jo tā ļauj veikt neatkarīgus maksājumus un nodrošina datu aizsardzību un privātumu. Turklāt tā ir plaši atzīta, ātra un atvieglo kontroli pār maksātāja tēriņiem. Turklāt pašlaik tas ir vienīgais maksājumu instruments, kas ļauj iedzīvotājiem veikt darījumu ar centrālās bankas naudu, par kuru norēķinu veic nekavējoties ([62]), bez starpnieka un bez papildu maksas. Lai veiktu maksājumu darījumu skaidrā naudā, nav jāizmanto ne vienas vai vairāku trešo personu sniegtie pakalpojumi, ne tehniskā aprīkojuma pieejamība, lai veiktu vērtības pārskaitīšanu no maksātāja maksājuma saņēmējam. Tāpēc skaidrai naudai ir arī rezerves funkcija gadījumā, ja elektronisko maksājumu iespējas uz laiku nav pieejamas, piemēram, maksājumu atļauju un apstrādes elektronisko sistēmu atteices dēļ. Pašlaik visi bezskaidras naudas maksājumi ir atkarīgi no pakalpojumiem, ko sniedz komercsubjekti, kuri iekasē nodevas par atsevišķiem maksājumu darījumiem. Šajā kontekstā ECB atzīmē, ka 2020. gadā tika pieņemta Savienības jaunā digitālā finansējuma pakete. Šis pasākumu kopums ietver neliela apjoma maksājumu stratēģiju, kuras mērķis ir nodrošināt drošus, ātrus un uzticamus Eiropas mēroga maksājumu risinājumus ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem, un digitālo finanšu stratēģiju, kuras mērķis ir padarīt Eiropas finanšu pakalpojumus digitālāku, vienlaikus saglabājot ļoti augstus privātuma un datu aizsardzības standartus saskaņā ar Komisijas datu stratēģiju. Savienības likumdevējam jāsaskaņo skaidras naudas maksājumu ierobežojumi ar to, ka nākotnē būs pieejami Eiropas mēroga maksājumu risinājumi, kas garantēs augstu privātuma un datu aizsardzības līmeni, lai izpildītu nosacījumu, ka ir pieejami citi pilnīgi līdzvērtīgi likumīgi līdzekļi naudas parādu nokārtošanai.

([60]) Sk. Tiesas spriedums, 2021. gada 26. janvāris, *Hessischer Rundfunk*, apvienotās lietas C-422/19 un C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 67. punkts.

([61]) Sk. Tiesas spriedums, 2021. gada 26. janvāris, *Hessischer Rundfunk*, apvienotās lietas C-422/19 un C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 78. punkts.

([62]) Sk. Atzinuma CON/2017/8 2.4. punktu, Atzinuma CON/2019/41 2.1. punktu, Atzinuma CON/2020/13 9.2.1. punktu, Atzinuma CON/2020/21 2.3. punktu un atzinuma CON/2021/6 7.2.1. punktu.

4.8. Attiecībā uz euro banknošu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa ierobežojuma samērīgumu Tiesa prasa ne tikai, lai pasākums būtu piemērots izvirzītā vispārējo interešu mērķa sasniegšanai, bet arī lai tas nepārsniegtu to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai. ECB savos iepriekšējos atzinumos sniedza papildu norādījumus par to, vai euro banknošu likumīgā maksāšanas līdzekļa statusa ierobežojumi ir samērīgi. ECB jo īpaši norādīja, ka jo plašāks un vispārīgāks ierobežojums, jo stingrāk būtu jāinterpretē prasība, ka ierobežojumam jābūt samērīgam ar sasniedzamo mērķi. Apsverot, vai ierobežojums ir samērīgs, vienmēr būtu jāņem vērā tā nelabvēlīgā ietekme un tas, vai varētu pieņemt alternatīvus pasākumus, kas sasniegtu attiecīgo mērķi, vienlaikus radot mazāk nelabvēlīgu ietekmi ([63]).

4.9. Šajā kontekstā ECB norāda, ka AMLR1 ieviestais aizliegums būtu absolūts. Tajā nav ievērota uz risku balstītā pieeja, kas līdz šim piemērota NILL/TFN regulējumā, bet tas ietekmē visus Savienības iedzīvotājus un ceļotājus. Tomēr Tiesa uzsvērusi, ka likumīgiem alternatīviem maksāšanas līdzekļiem jābūt viegli pieejamiem ikvienam, kas ir atbildīgs par samaksu ([64]), un tādēļ tā norādīja uz izņēmumu nepieciešamību, ja tas tā nebūtu. Šajā posmā likumdevējs jo īpaši nav ierosinājis AMLR1 iekļaut izņēmumus, lai aptvertu gadījumus, kad alternatīvi maksāšanas līdzekļi nebūtu pieejami, piemēram, elektroenerģijas padeves pārtraukumu vai citu elektronisko maksājumu sistēmu atteices dēļ. ECB vēlas veicināt šādu grozījumu iekļaušanu, lai uzlabotu paredzētā pasākuma samērīgumu un paredzētu izņēmumus, kas vajadzīgi situācijās, kurās nav pieejami citi maksāšanas līdzekļi, lai veiktu tiešos personiskus maksājumus. Šādus izņēmumus varētu papildināt ar prasību, ka euro banknotēs veikta maksājuma darījuma izsekojamība būtu jāpārbauda salīdzināmā veidā ar alternatīviem maksāšanas līdzekļiem, piemēram, izpildot skaidrus dokumentācijas un/vai ziņošanas pienākumus.

4.10. AMLR1 paredz, ka Komisijai trīs gadus pēc tās piemērošanas dienas jāsniedz ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, kurā novērtēta nepieciešamība un proporcionalitāte vēl vairāk samazināt lielu skaidras naudas maksājumu limitu ([65]). Pirmkārt, šķiet lietderīgi saskaņot AMLR1 62. un 63. panta termiņus un paredzēt pirmo pārskatīšanu tikai piecus gadus pēc šīs regulas piemērošanas dienas, lai nodrošinātu pietiekami ilgu laikposmu, kurā pieejams arī ziņojums par regulas piemērošanu. Šajā kontekstā ECB uzsver, ka jebkurā plānotajā pārskatīšanā Komisijai būtu jāsniedz pamatoti pētījumi un empīriski pierādījumi par skaidras naudas maksājumu ierobežojumu ietekmi un to efektivitāti izvirzīto mērķu sasniegšanā. Turklāt šādi empīriski pierādījumi automātiski neradītu vajadzību vēl vairāk pazemināt skaidras naudas ierobežojumus. Tāpēc Komisijai pieprasītās pārskatīšanas tvērums būtu jāpārskata, lai novērtētu gan nepieciešamību pielāgot skaidras naudas ierobežojumus, gan proporcionalitāti, nevis šo pārskatīšanu veiktu tikai no ierobežojumu turpmākas samazināšanas viedokļa.

## 5. **Klienta padziļinātas izpētes riska faktori**

5.1. AMLR1 ir sniegts neizsmeļošs saraksts ar faktoriem un pierādījumu veidiem, kas norāda uz potenciāli zemāku risku klienta padziļinātas izpētes procedūru vajadzībām, ko atbildīgie subjekti veic attiecībā uz saviem klientiem ([66]). Sarakstā ir arī "valsts pārvaldes iestādes un uzņēmumi". Tiek ierosināts precizēt, ka termins "valsts pārvaldes iestādes" attiecas arī uz valsts iestādēm un struktūrām un ietver centrālās bankas. Direktīvā 2005/60/EK ([67]), Trešajā NILLN direktīvā, tika lietots termins "publiskas iestādes". Komisijas Direktīvā 2006/70/EK ([68]), ar kuru tika īstenota Trešā NILLN direktīva, tika lietots termins "publiskas iestādes un publiskas struktūras". Direktīvā (ES) 2015/849, Ceturtajā NILLN direktīvā, tika lietots termins "valsts pārvaldes iestādes vai uzņēmumi" ([69]). Saskaņā ar ECB pieredzi lielākā daļa ECB darījuma partneru saprot, ka šie termini ietver centrālās bankas. Tomēr, lai izvairītos no šaubām, tiek ieteikts precizēt formulējumu.

([63]) Sk. Atzinuma CON/2017/8 2.7. punktu.

([64]) Sk. Tiesas spriedums, 2021. gada 26. janvāris, *Hessischer Rundfunk*, apvienotās lietas C-422/19 un C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 77. punkts.

([65]) Sk. AMLR1 63. panta b) punktu.

([66]) Sk. AMLR1 II pielikumu.

([67]) Sk. Direktīvas 2005/60/EK 11. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

([68]) Sk. 3. pantu Komisijas Direktīvā 2006/70/EK (2006. gada 1. augusts), ar ko nosaka īstenošanas pasākumus Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2005/60/EK attiecībā uz politiski ietekmējamas personas definīciju un tehniskajiem kritērijiem vienkāršotām klienta uzticamības pārbaudes procedūrām un atbrīvojumam sakarā ar finanšu darbību, ko veic reti vai ļoti ierobežotos apjomos (OV L 214, 4.8.2006., 29. lpp.).

([69]) Sk. Direktīvas (ES) 2015/849 II pielikuma 1. punkta b) apakšpunktu.

6. **Kriptoaktīvu definīcija**

6.1. AMLR1 aizstāj terminu "virtuālās valūtas", kas Direktīvā (ES) 2015/849 tika ieviests ar Direktīvu (ES) 2018/843 ([70]), ar terminu "kriptoaktīvi". ECB atzinīgi vērtē šīs pārmaiņas, jo termins "virtuālās valūtas" varētu radīt nepareizu priekšstatu par šo aktīvu veidu, kas nav valūtas, būtību.

6.2. ECB arī saprot, ka kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzēju kategorijas iekļaušana ierosinātās regulas darbības jomā paredzēta, lai saskaņotu Savienības NILL/TFN regulējumu ar grozītajiem Finanšu darba grupas (FATF) ieteikumiem. Šajā sakarā tomēr nav skaidrs, vai uz visiem virtuālo aktīvu veidiem, kas definēti FATF ieteikumos, attiecas AMLR1 izmantotā kriptoaktīvu definīcija. FATF ieteikumos virtuālais aktīvs definēts kā "digitāls vērtības atspoguļojums, ko var digitāli tirgot vai nodot un ko var izmantot maksājumu vai ieguldījumu vajadzībām. Virtuālie aktīvi neietver papīra valūtu, vērtspapīru un citu finanšu aktīvu digitālus paziņojumus, uz kuriem jau attiecas FATF ieteikumi" ([71]). AMLR1 pārņem kriptoaktīvu definīciju ([72]), kas ieviesta ierosinātajā MiCA regulā, un paredz, ka "kriptoaktīvs" ir vērtības vai tiesību digitāls attēlojums, ko var nodot un uzglabāt elektroniski, izmantojot sadalītās virsgrāmatas tehnoloģiju vai līdzīgu tehnoloģiju ([73]). Tāpēc FATF definīcija ir tehnoloģiski neitrāla, savukārt AMLR1 definīcija attiecas tikai uz virtuāliem aktīviem, kuru pamatā ir sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija vai līdzīga tehnoloģija. Šķiet, ka vismaz teorētiski iespējams, ka virtuālos aktīvus varētu balstīt arī uz citu tehnoloģiju, un tādā gadījumā AMLR1 uz tiem, šķiet, neattiecas.

6.3. Ja likumdevēji apsvērtu plašāku un tehnoloģiski neitrālu definīciju, lai nodrošinātu Savienības regulējuma saderību ar FATF ieteikumiem, politikas izvēle būtu jāizdara arī attiecībā uz vērtības digitālajiem attēlojumiem, kas varētu būt jāizslēdz no AMLR1 darbības jomas.

Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosināto direktīvu vai regulu, konkrēti redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots attiecīgs paskaidrojuma teksts. Tehniskais darba dokuments angļu valodā ir pieejams *EUR-Lex*.

Frankfurtē pie Mainas, 2022. gada 16. februārī

*ECB prezidente*
Christine LAGARDE

([70]) Sk. Direktīvas (ES) 2018/843 1. panta 2. punkta d) apakšpunktu.
([71]) Sk. FATF Ieteikumu 130. lpp. Pieejami FATF interneta vietnē https://www.fatf-gafi.org/
([72]) Sk. AMLR1 2. panta 13. punktu.
([73]) Sk. ierosinātās MiCA regulas 2. panta 3) punktu.